

Inhoud

Schriftwerk - Woord van de voorzitter

Calvijn en de Schrift	blz. 3
Drie in één ?	blz. 3

In het vizier

Met open ogen ouder worden	blz. 4
Een gelukkig en begenadigd mens	blz. 6
Grijs en wijs in de Bijbel	blz. 8
Gedenk daarom je schepper in de dagen van je jeugd	blz. 9
Jean Calvin, een jonge intellectueel wordt kerkhervormer	blz. 10

Uit de synodale raad

Nieuwe inspecteur-adviseur	blz. 12
Jaap Hansum naar Libanon	blz. 12
Johan Visser	blz. 12
Regeling ingeval van langdurige ziekte bij predikanten	blz. 13
Een nieuw gebouw voor de VPKB	blz. 14

Glas in lood

Israël en Gaza - een reactie	blz. 15
------------------------------	---------

Uit de coördinaties

10 mei : Israëlzondag	blz. 13
De politiek van Jezus	blz. 16
Vrouw en islam	blz. 17
Protestantse Solidariteit	blz. 18

Faculteit

Nieuws over boeken	blz. 19
Verzameld werk van Bonhoeffer	blz. 19
Nederlands Theologisch Tijdschrift	blz. 19
Interesse in studie theologie ?	blz. 19

Aankondigingen

Academische zitting in Antwerpen	blz. 20
School met de Bijbel - Gent	blz. 20
50 jaar ASF	blz. 21
Protestantse kerk Vilvoorde	blz. 21
Lezing Antwerpen	blz. 21
Open kerken Mechelen	blz. 22

Advertentie

Anderlecht zoekt predikant	blz. 23
----------------------------	---------

Protestantse Omroep	blz. 24
---------------------	---------

Uit de redactie

Niet iedereen wordt zó oud als hij of zij dat wenst. Over ouder worden en hoe mensen dat beleven gaan de drie bijdragen van *In het vizier*.

In zijn artikel staat **ds. Ph. A. Beukenhorst** stil bij de manier waarop ouderdom in de Bijbel gewaardeerd wordt. **Ds. J. van Vooren** sprak met een dame-op-leefstijd over haar visie op, maar meer nog haar beleven van ouder worden. **Ds. H. van de Walle** schrijft over een zinvolle wijze van omgaan met je pensionering. Ouder worden is een geschenk en een uitdaging voor alle leeftijden, zo blijkt duidelijk uit deze verschillende bijdragen.

Naast deze thematische artikelen bieden we u zoals gebruikelijk de broodnodige informatie over reilen en zeilen van onze VPKB en haar verschillende gemeenten en diensten. U vindt er misschien ideeën om zelf mee aan de slag te gaan?

Ook geven we nieuws over predikanten en hun verschillende opdrachten, dichtbij of ver weg.

Omdat we ons nog steeds in het Calvijnjaar bevinden treft u ook enkele bijdragen aan waar de naam Calvijn niet ontbreekt. Al met al een nummer waarmee wij hopen u enkele zinvolle en aangename uren te bezorgen.

Namens de redactie,
ds. Judith VAN VOOREN.

Calvijn en de Schrift (1)

Calvijn wordt vaak de man van één boek genoemd en men denkt dan aan de *Institutie of onderwijzing in de christelijke godsdienst*. De definitieve editie stamt uit het jaar 1559. Voor wie er aan zou willen beginnen: een goede 1600 pagina's stevige tekst! En dan te bedenken dat hij dit werk slechts zag als een voorbereiding tot het lezen van Gods Woord. Ja, dat is Calvijn, de dienaar van het Woord. Calvijn preekte in Genève op zondagochtend uit het Nieuwe Testament, en 's middags over de Psalmen. Door de week kwam dan het Oude Testament aan bod. Dat heeft hij vijftien jaar volgehouden van 1549 tot zijn dood in 1564. Over het Oude Testament alleen al 2000 preken. En allemaal tekstgebonden van begin tot eind. Een jaar lang Job, vijftien maanden Deuteronomium enzovoorts. En alles uit het hoofd! Dankzij de ijverige vluchteling Denis Raguenier, die als secretaris alles noteerde, is ons veel toegekomen. Acht en veertig boeken met preken lagen in de bibliotheek van Genève, totdat zij in 1805 als oud papier werden verkocht! Intussen zijn er dertien boeken teruggevonden en die worden sinds 1936 netjes uitgegeven in de serie *Supplementa Calviniana*, een internationale onderneming van de *Presbyterian World Alliance*. Een deel was al gepubliceerd in de zestiende eeuw, dus dat scheelt. Intussen zijn in de twintigste eeuw uitgekomen de preken over 2 Samuel, Jesaja, Micha, Jeremia met Klaagliederen en Psalmen.

Een ander aspect van zijn werk over het Oude Testament betreft de lezingen in het Latijn in het *Auditoire*. Deze *leçons* werden doorgaans drie keer per week gehouden. Calvijn las een vers in het Hebreeuws, vertaalde het in het Latijn en gaf er vers voor vers zijn commentaar op. Ook hier wederom alles van buiten! Deze arbeid werd geregistreerd door verschillende secretarissen. Dankzij hun nauwgezette arbeid hebben wij de commentaren op Genesis (gepubliceerd in 1554), Psalmen (1557), Hosea (1557), Twaalf Profeten (1559), Daniël (1561), Jeremia (1563), Klaagliederen (1563) en Ezechiël tot hoofdstuk 20 (1565). We noemen hier de namen van die vergeten stenografen: François Bourgoing, Jean Budé, Jean Cousin, Nicholas des Gallars en Charles de Joinviller. Dankzij hun monnikenwerk is er veel tot ons gekomen.

Een derde aspect betreft de vrijdaglezingen in de *Vénérable Compagnie*, de samenkomsten van de predikanten. Daar werd gediscussieerd over de tekst van de bijbel, doorgaans voorgezeten door Calvijn. Zo ontstond de harmonie over Exodus tot en met Deuteronomium en het commentaar op Jozua.

Wordt vervolgd.

Ds. Jan VAN DEN BERG,
predikant te Brasschaat.

Drie in één?

Niets is volgens Voltaire zo in strijd met het logisch denken als wat de christenen leren omtrent de drie-eenheid: één goddelijk wezen, bestaande uit drie personen, van wie de tweede is verwekt door de eerste en de derde uitgaat van de tweede - een hele discussie in het wereldchristendom! Nog verwonderlijker is voor Voltaire dat deze leer nergens in de Schrift staat. Hij spreekt van een "*contradictio in terminis*" en veelgodendom. Het valt niet te ontkennen, dat ook moderne theologen geen uitkomst hebben gebracht in deze moeilijke materie. Maar misschien hoeft dat ook helemaal niet. Dogma's zijn er niet om te geloven, maar om te dienen. Ze willen het geheim openhouden van een God die in de Hemel is en de mens op aarde. De strijd om de drie-eenheid gaat niet over het bewaren van een dogma, maar over het bewaken van een geheimenis. Daar kan men slechts omheen cirkelen. Dogma's zijn de ark waarin het christelijk geloof over de golven van de tijd voer. Onverstandig is het om hierbij de schepen achter zich te verbranden. Toen Johannes Calvijn Michel Servet - die de drie-eenheid loochende - op de brandstapel bracht, zei hij dat het niet persoonlijk bedoeld was. Servet kon er waarschijnlijk niet om lachen, maar begrijpen kunnen we Calvijn wel. Die wilde God "God" laten zijn en hem alleen de eer geven. Hij was bang dat verstandelijke argumenten de achterliggende geheimenisvolle schepen van geloof en traditie zouden verbranden. Het doel heiligt echter niet altijd de middelen.

Guy LIAGRE.

Met open ogen ouder worden

Een nieuwe identiteit

“Pantoffels!” zei ik. Bij pensionering hoort een geschenk. Ik kreeg wat ik vroeg, met een mooie boekenbon bovenop. De huisschoenen zijn al erg versleten.

Een identiteit heb ik niet opnieuw moeten opbouwen. Vele mensen moeten dat wel doen, wanneer ze met pensioen gaan of gestuurd worden. Zij waren de baas, meneer de directeur of klusjesman, poetsvrouw, buschauffeur... En nu zijn ze met pensioen, een mens zonder beroep, die thuis mag of moet blijven. Of de man in de keuken het zoutvaatje vindt terwijl zijn vrouw nog les geeft voor een jaartje, kan soms een probleem zijn.

Aanpassen als ik het leuk vind

Wanneer je op pensioen gaat, moet je dat voorbereiden, zegt men. Ik vond het niet nodig. Sinds jaren had ik al een hobby, die ik steeds boeiender vond. Het is begonnen met een Franse impressionist, Claude Monet. Ik stond driemaal in de file in Parijs om de tentoonstelling te bezoeken. Later volgde ik als vrij student de cursus kunstgeschiedenis van de kandidaturen letteren-wijsbegeerte aan de KUL. Tijdens de eerste jaren van mijn pensionering gaf ik lessen kunstgeschiedenis aan onze theologische Faculteit. Nu bekijk ik de schilderijen van het Metropolitan Museum of Modern Art in New York op Internet. Een mens moet zich aanpassen aan zijn tijd.

‘Moeten’ is niet altijd het goede woord. Aanpassen kan noodzakelijk zijn, dan moet het. Doe het dan! Voor de rest pas ik mij aan wanneer ik het leuk vind, wanneer ik nog ergens dienstbaar kan zijn maar het mag niet meer “te veel” worden.

Ik ken iemand die geen hobby's had behalve zijn werk. Hij ging laat met pensioen, bleef freelance werken in binnen- en buitenland, maar de wereld, die hij altijd gekend had, begon als het ware sneller te draaien. Het maakte hem ongelukkig. Die wereld draaide vierkant, vond hij. Of kon hij niet meer mee met zijn tijd? De wereld draaide ook

vierkant tijdens de tweede wereldoorlog, maar toen kon hij het redelijk aan. Hij schreef zijn doctorsverhandeling, die hij na de oorlog publiceerde. En na de oorlog ontplofte als het ware zijn loopbaan in verschillende richtingen tegelijk. Hij kon het allemaal aan, toen.

In *Réforme* las ik dat iemand problemen had omdat hij voortaan thuis moest werken. Dat lag hem niet. In dezelfde krant schreven ze ook dat mensen “à la retraite”, zich makkelijk in vrijwilligerswerk engageren. Zo was een echtpaar verhuisd naar een kleine stad. De man was vrij snel ouderling geworden en daarenboven ook penningmeester van “*le secours catholique*” van het departement. Sociaal denken en handelen is eigen aan veel christenen.

Nieuwe problemen

Met het ouder worden bieden zich nieuwe mogelijkheden aan, maar ook nieuwe problemen. Nog minder dan vroeger kun je het leven naar je hand zetten. Wanneer je jong bent, denk je dat het wel zal lukken, een leuk beroepsleven hebben, trouwen, een gezin stichten, een huis bouwen... Je leert snel dat je het moet stellen met wat jij en je partner verdienen. Met pensioen gaan is minder verdienen en niet meer sparen. De één heeft het makkelijker dan de ander. In de huidige omstandigheden moet je er ook rekening mee houden, dat je kinderen niet veel tijd of energie kunnen wijden aan hulpbehoevende ouders.

Je werkkracht vermindert, je geheugen laat het afweten... Eén gouden regel daarbij is: jij moet je aanpassen en niet denken dat je eeuwig jong blijft. En dat aanpassen wordt met de jaren moeilijker. Denk er dus aan dat je voorbereid moet zijn tegen de tijd dat je hulpbehoevend wordt. Ik heb onderdak gevonden in een residentie voor 60+. Denk niet te vlug: “Nu nog niet!” Het moeilijkste is te aanvaarden dat andere mensen voortaan doen wat jij altijd al gedaan hebt, zoals eten koken, jezelf

wassen, je geld beheren... Je mag blij zijn dat je geen of veel minder boodschappen moet doen. Er kan altijd een positieve kant ontdekt worden, al smaakt de soep niet “zoals bij moeder thuis”. De soep wordt wel opgediend op je flat of kamertje. En dankzij verpleegsters ben je elke dag schoon gewassen.

Die aanpassing aan een nieuw leven is niet alleen nodig op het ogenblik van de pensionering, maar ook (en wellicht veel meer) later, wanneer de artrose van je linker knie of je rechterpols zich ongevraagd aanmelden of nog zwaardere problemen. Het wordt een geschiedenis van aanpassingen, die niet zo vanzelfsprekend zijn. Je geluk hangt wel af van je eigen spirituele kracht en aanpassingsvermogen. Daar moet je vroeg mee beginnen. “*Jong blijven*” doe ik niet, wel actief blijven naar mijn verminderde mogelijkheden. Toen ik nog werkte had ik soms drie vergaderingen op één dag in drie verschillende steden. Ik zei dan trots: voor mij kan een dag bestaan uit drie halve dagen! En nu? Eén activiteit per dag is ruim voldoende of zelfs te veel. Tussendoor rust ik graag een dagje uit. Ook nieuwe verantwoordelijkheden nemen mag, mits ze niet te zwaar wegen. Je kunt nog voor bepaalde dingen dienstbaar zijn. Op *Berkenhof*, een serviceresidentie in Brugge-Assebroek, hebben wij een nieuwe bewonersraad. De mandaten duren zoals voor kerkenraadsleden vier jaar. Men vond op *Berkenhof* dat ik voorzitter moest worden.

De dood

Op pensioen gaan is telkens weer opnieuw : werk dat je moest doen of graag deed, neerleggen. Dat is niet makkelijk. Je voelt je verminderen, achteruit gaan. Je moet daar rekening mee houden. Dan vermijd je ongelukken.

En de dood komt steeds dichterbij. Dat is zo vanaf de dag waarop een mens geboren wordt. Er is een begin en een einde aan het leven. Het idee van einde moet je niet onder de mat vegen. Dikwijls zijn de mensen bang voor de omstandigheden rond de dood, niet zo zeer voor de dood zelf. Zal ik ondragelijke pijnen hebben, welk lijden staat mij te wachten?

Hij is ons voorgegaan in de doodsangst. Het thema *Gethsemané* heeft menig beeldende kunstenaar aangesproken. Ik denk aan een preek in de stille week

van Guy Liagre, onze sympathieke synodevoorzitter. Maar ik herinner mij niet één woord van die preek, wel het plaatje dat erbij hoorde, de ets van Rembrandt *Christus in de hof van Gethsemané*, ca.1657. Ik heb een visueel, geen auditief geheugen. Rembrandt heeft Jezus voorgesteld met een diepe, innerlijke smart op zijn gelaat. Hij kijkt niet naar de engel uit het verhaal van het Lucas-Evangelie, die hem troostend omhelst. Lucas schrijft: “Hij werd overvallen door doodsangst, maar bleef bidden.” (Lc.20:44a)

Lucas vertolkt het best naar mijn aanvoelen de doodsstrijd van Jezus in Gethsemané, een agonie, die geen getuigen had. De drie discipelen, die Jezus meenam volgens Marcus en Matteüs, of de leerlingen volgens Lucas, vielen allemaal in slaap. Achteraf hebben ze begrepen, zo stel ik het mij voor, dat daar in die tuin, in die nacht, in de grootste eenzaamheid, én in gebed, Jezus het toppunt van zijn doodsstrijd gestreden had. Als modern mens geloof ik niet in die engel, die Lucas ten tonele voert, maar het is wel een goede metafoor om Gods begeleiding van de mens tot uitdrukking te brengen. Ouder worden heeft zo zijn eigen voordelen. Ik durf exegetisch en theologisch de zaken echt door te denken en mijn mening te zeggen. Ik leer meer dan ooit leven met vraagtekens.

Hugo VAN DE WALLE,
ere-inspecteur Protestants Godsdienstonderwijs.

Met dank aan Mevrouw Evelyne Bouteyre van de universiteit van Rouen, geciteerd in *Réforme* n° 3311 van 12 maart 2009, maar ook aan de directie, het personeel en de mederesidenten van de serviceflat *Berkenhof* waar ik van mijn tweede “derde leeftijd” geniet. Ik heb hier heel wat geleerd over ouder worden.

Geboren in 1934, theologische studies in Brussel en Montpellier, leraar protestantse godsdienst lager en secundair onderwijs (verschillende opdrachten met onderbrekingen, vol- of deeltijds in drie verschillende provincies, 1958-1979), predikant Kortrijk-Roeselare (1973-1976), secretaris Bureau PGO (1977-1979), inspecteur-adviseur protestantse godsdienst (1979-1996).

Een gelukkig en begenadigd mens

Nog maar net thuis van het interview met Irène (82 jaar) gaat de telefoon. "Sorry dat ik je stoer, maar ik wilde me excuseren omdat ik niet voldoende vroeg hoe het met jou gaat. Nu weet ik wel dat je daarvoor niet kwam, maar toch... En, wat ik nog wilde zeggen, iets heel belangrijks: oudere mensen moeten zelf initiatieven nemen en contacten onderhouden, een telefoontje of e-mail versturen. Want je krijgt wel veel kansen in het leven maar je moet er echt zelf wat mee doen!"

Irène kreeg inderdaad veel kansen in haar leven en ze is daar uiterst dankbaar voor. Ze noemt zichzelf dan ook een gelukkig en begenadigd mens. Goede ouders, een strenge vader en een lieve moeder. Een fijne opvoeding met volop kansen om te gaan studeren. Een levenspartner en drie kinderen. Een actief professioneel, sociaal en kerkelijk leven. En bij dat alles een goede gezondheid waardoor zij met haar 82 jaar nog oogt als een jonkie van 60 en met volle teugen geniet van het leven. Een prachtig leven. Toch liggen zon en schaduw erg dicht bijeen, zoals Irène dat zelf uitdrukt. Ze vond een levenspartner maar verloor deze erg vroeg en bleef alleen achter met de verantwoordelijkheid voor drie opgroeiende kinderen. Verliezen en loslaten, het hoort bij het leven. Zo moest ze beetje bij beetje haar kinderen loslaten en later, op pensioengerechtigde leeftijd, ook haar werk in het onderwijs. Toen haar duidelijk werd dat je door je omgeving goed bedoeld als 'oud' wordt gezien, ook al voel je dat zelf helemaal nog niet zo, heeft ze ook haar kerkelijk engagement op bestuurlijk niveau los gelaten. "Dat betekent dan ook opeens dat je 'eruit' ligt. Daar zit natuurlijk geen kwade wil achter, maar zo gaat dat. Dingen veranderen en waar je vroeger gebeld werd om dit of dat te regelen, gebeurt dat niet meer. Je moet dan leren om dat los te laten, dat is niet gemakkelijk. Je verliest iets van je status. Maar de zonnige kant is natuurlijk dat er verantwoordelijkheid van je afvalt".

Totaliter-Aliter

Niet alleen doe je de dingen anders bij het ouder worden. Je gaat ook anders geloven. "Wat ik wil benadrukken is dat je niet meer zo kunt geloven als een kind. Dat is een verlies dat ik probeer om te zetten in winst. Zo vraag ik mezelf af, wat is

geloven? Dat is misschien vertrouwen. Ik heb inmiddels veel mensen verloren aan de dood. Familie en vrienden, soms jonger dan ikzelf. Dat noopt me tot nadenken. Je kunt er niet meer om heen. En nu dwingt het me tot het vinden van een stukje rust omtrent de tijd van komen en van gaan. Het klinkt misschien dwaas, maar ik zal 's avonds nooit een halfgedekte tafel laten staan. In mijn onderbewustzijn denk ik, als ik niet zou wakker worden dan vinden ze het zoals ik voor mezelf zou willen dat het is, men hoeft geen troep te vinden. En als ze zes borden zien staan, netjes afgespoeld, dan weten ze dat ik de avond met vrienden heb doorgebracht om samen te eten.

Over de dood zou ik willen zeggen, met een spiegelverhaal van Ter Linden, 'Totaliter-Aliter'. Dat vind ik heel mooi gezegd, we weten het dus niet. Ik denk nu op een meer volwassen manier over de eeuwigheid. Ik denk er niet meer zo beperkend over als vroeger. Het is zoiets groots en ongrijpbaars voor ons mensenverstand. Nu ja, als andere mensen gelukkig zijn met een beeld is dat ook prima. Zonder beelden kun je trouwens helemaal niet leven. Een beeld is nodig, maar dan zo dat je het niet als 'waarheid' neemt. Ik ben opgegroeid met ouders die geloofden 'van kافت tot kافت'. Zij waren daar heel gelukkig mee. En ik kreeg dat van hen mee. Maar door opleiding en studie ga je zelf de dingen anders zien. Mijn vader zou dat niet begrijpen. Maar hij zou waarderen dat ik er op mijn manier iets mee heb gedaan. Hij zou het veel erger gevonden hebben als ik niets deed met het geloof. Ik heb veel geleerd van de Joodse manier van 'lernen'. De waarheid bestaat niet, maar in gesprek met elkaar kom je tot een volheid. Er is niet één bindende verklaring".

De dingen laten gebeuren

Irène spreekt genuanceerd en weegt ieder woord opdat het precies uitdrukt wat ze wil zeggen. Het heeft te maken met haar zorg om de ander. Zorg die zich uit in een mildheid die ze met de jaren heeft ontwikkeld. Ze is altijd kritisch geweest en heeft altijd wel haar ideeën gehad, maar met het ouder worden is er meer ruimte gekomen om de ander zichzelf te laten zijn. De waarheid lijkt steeds minder eenduidig, minder vast omlijnd. “Ik ben het aan het afleren om star te blijven. Dat kan soft overkomen, maar ik ben niet meer zo scherp als vroeger. Toen stond ik ook anders in het leven.” Vroeger had Irène als nevenactiviteit de boekbinderij. “Dat is heel precies en vast omlijnd werk. Daarna ben ik in een groepje begonnen met mandala tekenen en dat is overgegaan in aquarel schilderen. Met tekenen kun je nog aardige strepen zetten, lijnen trekken, maar aquarel is met water en dat ‘loopt’. Je gaat iets maken, maar, en dat is het wonderlijke van schilderen, het brengt iets anders dan je eigenlijk wilde. En soms denk je: ‘het lijkt nergens op’. Maar dan zie je het de volgende dag terug en dan denk je: ‘nou, ja, ik zie er toch wel iets in. Als ik nu hier een accent leg en daar iets meer kleur breng, dan krijgt dat toch iets van een bloem of dan is het toch heel vrolijk’. Schilderen is de dingen laten gebeuren. Dat is denk ik net als het leven.

Er zijn dagen dat je innerlijk blij bent en dan gebruik je dat in de kleur zonder het te willen. Andere dagen komt er iets straks uit en dan wil ik wel iets anders, maar het lukt niet. Er komt niet altijd uit mijn leven wat ik wilde. Maar dan kijk je naar je leven en dan denk je, après tout, ook door alles heen : wat niet zo leuk was in mijn leven, is toch mijn leven geworden. Je mag ook best een beetje geduld hebben met jezelf. En ik hoop nog een aantal jaren te krijgen waardoor ik misschien nog meer kan worden dan wat ik nu ben”.

‘Ca va, Madame?’

“Ouder worden is ook een opdracht. Het is verlies, maar het heeft ook winst. Er zijn dagen dat je de winst ziet, er zijn echter ook dagen dat je alleen het verlies ziet. Soms ben ik alleen maar verveeld omdat de koffer die ik moet dragen in de tram zo zwaar is, en soms ben ik zielsgelukkig omdat de chauffeur vraagt: ‘Ca va, madame?’. Maar ach, je

groeit ook wel naar al deze beperkingen toe. Ik ga niet meer zo nodig de snelweg op, ik blijf net zo lief hier in de buurt.

Wat ik echt moet leren loslaten is de vaste structuur. Ik heb een heel gestructureerd leven gehad. Dat moest wel omdat ik als weduwe alleen voor de zorg van de drie opgroeiende kinderen stond. Het is nu een dagelijkse opgave om die structuren los te laten. Gewoon de tijd nemen voor mezelf, een uur lang een boek lezen. Zomaar, niet omdat het moet, maar omdat het mag. Ik heb steeds het gevoel iets te moeten doen. Maar ik ben nu regelmatig in gesprek met mezelf. Dan zeg ik: ‘Als je het nu niet doet, wanneer ga je het dan doen?’ Leuke dingen doen, schilderen, lezen... Het is wel erg onbeleefd naar onze Lieve Heer als ik geen gebruik maak van de mogelijkheden die ik krijg. De tijd die je ontvangt, gebruik die nu, anders is het verloren tijd!”

Irène staat vandaag anders in het leven dan vroeger. Maar ze heeft er geen spijt van. “Alles heeft immers zijn tijd”.

Judith VAN VOOREN,
predikant te Vilvoorde.

Eric Vanhalst gelauwerd

Als blijk van erkentelijkheid voor bewezen diensten heeft Zijne Majesteit Koning Albert II besloten om de zilveren palmen in de Kroonorde te verlenen aan de heer ERIC VANHALST, stichtend voorzitter van het Diaconaal Sociaal Centrum te Kuurne.

Vanop deze plaats wil de synodale raad dhr. Vanhalst nogmaals van harte feliciteren en hem danken voor zijn inzet voor de Kerk in het algemeen en voor het Diaconaal Centrum te Kuurne in het bijzonder.

Grijs en wijs in de Bijbel

In de Lage Landen, België en Nederland, ligt de gemiddelde leeftijd die mensen kunnen bereiken in deze tijd zeer hoog. Voor mannen is dat iets beneden de tachtig en voor vrouwen enkele jaren daarboven. Die gemiddelde leeftijd is nog nooit zo hoog geweest. Het gaat hierbij om een gemiddelde, want ook in het verleden bereikten sommigen een hoge leeftijd. Zij waren echter een uitzondering en geen regel. Vele mensen stierven vroeger jong, dat had allerlei oorzaken: epidemieën, onvoldoende medische verzorging, slechte hygiënische omstandigheden, oorlogen.

Ouderen

De laatste decennia is de samenstelling van onze bevolking in snel tempo radicaal gewijzigd. Het geboortecijfer is gedaald, terwijl de levensverwachting is toegenomen. Met als gevolg dat onze huidige maatschappij gekenmerkt wordt door een groot aantal ouderen. De grote meerderheid van deze ouderen kan vaak geen bijdrage meer leveren aan het arbeidsproces, omdat op technologisch gebied alles revolutionair snel ontwikkelt. In onze tijd veroudert kennis heel snel. De levenservaring die de oudere in het verleden macht en aanzien verleende, heeft vandaag aanzienlijk aan waarde ingeboet. Naar de woorden van een oudere wordt soms alleen uit beleefdheid nog geluisterd.

Wijsheid

In de Bijbel wordt met meer nuance over oude mensen en ouderdom gesproken. De Bijbel is een realistisch boek. De dood wordt niet verzwegen en de sterfelijkheid van de mens niet ontkend: *'U (God) doet de sterveling terugkeren tot stof...U vaagt ons weg als slaap in de morgen, als opschietend gras dat ontkiemt in de morgen en opschiet, en 's avonds verwelkt en verdort.'* (Psalm 90,3-6).

De ouder wordende mens ziet zich in toenemende mate geconfronteerd met de eindigheid van het menselijke bestaan. Dat betekent echter niet dat in de Bijbel de oudere geminacht of uitgerangeerd wordt. Integendeel, hij/zij heeft recht op zowel bescherming als respect. In het bijzonder in de bijbelse wijsheidsliteratuur wordt een directe relatie gelegd tussen 'grijs' en 'wijs': *'De ouderdom is een prachtige kroon, je vindt hem op de weg van de rechtvaardigheid'* (Spreuken 16,31) en *'De pracht van jonge mensen is hun kracht, de sier van oude mensen is hun grijze haar.'* (Spreuken 20,29).

Tegen deze achtergrond is het niet verbazingwekkend dat God als een hoogbejaarde *'oude wijze'* (Daniël 7,9) wordt uitgebeeld. Deze bejaarde grijsaard is geen toonbeeld van machteloosheid, maar van wijsheid. Om diezelfde reden genieten de *'oudsten van Israël'* aanzien en macht. Zij staan niet op een zijspoor, maar geven leiding samen met Mozes (b.v. Exodus 17,5). Een *'oudste'* was het hoofd van een aanzienlijke familie.

In de eerste christelijke gemeenten wordt deze houding ten opzichte van ouderen niet verbroken, maar doorgetrokken. In de gemeente te Jeruzalem wordt naast de apostelen ook leiding gegeven door *'oudsten'* (Handelingen 15,2).

Besluit

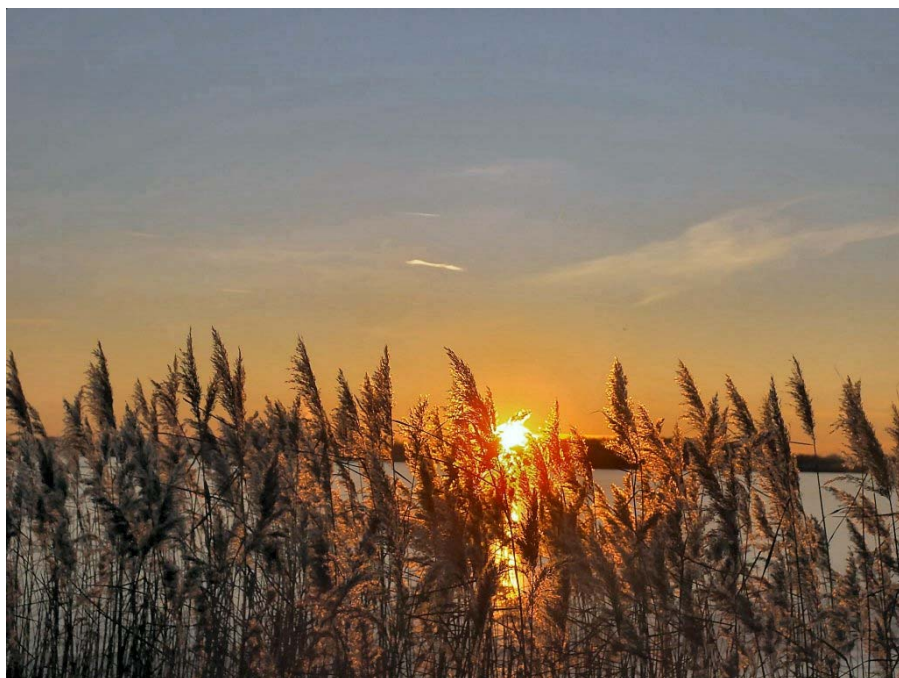
Bijbelteksten over de ouderdom reiken diverse thema's aan: vergankelijkheid, eerbied en respect, wijsheid en inzicht, leiding en gezag. Met onze hedendaagse beleving van ouderdom vallen deze thema's echter moeilijk te rijmen. Misschien dat het kijken naar andere culturen ons kan helpen om de Bijbelteksten beter te begrijpen. In families uit het Midden-Oosten of uit Afrika, neemt de oudere een veel belangrijkere plaats in dan bij Vlamingen en Nederlanders. Vaak begrijpen deze families niet dat veel van onze ouderen zo weinig contact meer hebben met hun kinderen en kleinkinderen. Een intercultureel gesprek met hen over de visie op ouderdom, kan ons misschien helpen om onze visie op een bijbelse manier wat bij te stellen.

Ds. Ph.A. Beukenhorst, Oostburg (Nederland)

Ds. Philippe Beukenhorst was van 1989 tot 2000 predikant van de VPKB, in de gemeenten Antwerpen-Noord en Menen; hij is thans predikant in de Protestantse Kerk in Nederland.

Gedenk daarom je schepper in de dagen van je jeugd (*NBV Prediker 12 : 1-8*)

1 Gedenk daarom je schepper in de dagen van je jeugd – voordat de slechte dagen komen en de jaren naderen waarvan je zegt: In deze jaren vind ik weinig vreugde meer.

2 Voordat de zon verduistert,
de sterren en de maan niet langer stralen,
de lucht ook na de regen grauw van wolken wordt.

3 De dag waarop de wachter trillend voor het huis staat,
de soldaten kromgebogen voortgaan,
de maalsters langzaam verdwijnen,
de vrouwen uit het venster staren en een schaduw lijken.

4 Wanneer de deuren naar de straat worden gesloten,
de molen geen geluid meer maakt,
het fluiten van de vogels ijl van toon wordt,
wanneer hun lied versterft.

5 Je durft geen heuvel te beklimmen,
de weg is vol gevaar.
De amandelboom behoudt zijn wintertooi,
de sprinkhaan sleept zich voort,
de kapperbes droogt uit.
Een mens gaat naar zijn eeuwig huis,
een klaagzang vult de straat.

6 Voordat het zilverkoord wordt weggenomen,
de gouden lamp gebroken,
de waterkruik in stukken valt,
het scheprad bij de put wordt stukgebroken.

7 Wanneer het stof terugkeert naar de aarde,
weer wordt zoals het was,
wanneer de adem van het leven weer naar God gaat,
die het leven heeft gegeven.

8 Lucht en leegte, zegt Prediker,
alles is leegte.

Jean Calvin, een jonge intellectueel wordt kerkhervormer

Deel 3: De reformator van Genève

Het zou te ver voeren om het hele veelbewogen leven van Calvin in détail weer te geven, maar op twee aspecten zal ik in een volgend artikel nog kort ingaan: Calvin's haat-liefde verhouding met Genève en de onwrikbare overtuiging van zijn eigen gelijk. Deze beide elementen kunnen dan dienen als sleutel tot het begrijpen van veel andere aspecten van zijn leven en denken.

Genève, een haat-liefde verhouding

In tegenstelling tot wat men meestal denkt, had Calvin eigenlijk *niets* met Genève. Hij is er eigenlijk per ongeluk terechtgekomen. In 1536 wil hij vanuit Parijs (waar hij nog een aantal familiezaken heeft geregeld) naar Straatsburg om Martin Bucer op te zoeken, een ex-dominicaan, die met een aantal collega's de hele kerk van Straatsburg had weten te hervormen en die enkele imposante bijbelcommentaren had geschreven. Tegelijk hoopte Calvin daar zijn kennis van het Hebreeuws nog wat bij te spijkeren, want in die stad zat een aantal eminente hebraïci (Bucer zelf las zowel bijbels als Mishna-hebreeuws, 't is maar dat u 't weet). Vanwege plots opgelaaide vijandelijkheden tussen de Franse koning en keizer Karel V, moest hij echter via Lyon en Genève naar Straatsburg reizen. Hij was niet van plan er lang te blijven. Maar het liep anders. Zijn jeugdvriend, Louis du Tillet, was ook in Genève en had de komst van Calvin gemeld aan één van de *senior* predikanten van Genève, Guillaume Farel.

Guillaume Farel, zijn Super-ego?

Deze Farel nu – zo gaat het verhaal – snelde ogenblikkelijk naar de herberg waar Calvin verbleef en smeekte de jongeman om niet verder te reizen, maar in Genève te blijven om hem te helpen. Onthutst door dit onverwachte verzoek, voert de jongeman allerlei bezwaren aan, spreekt over zijn studieplannen enz. Maar Farel geeft niet op: hoe meer Calvin terugschuwt, des te harder begint hij aan te dringen. Calvin geeft echer niet toe, totdat Farel tenslotte, bevend van toorn, zijn stem verheft en Calvin toebuldert: *"In de naam van God almachting, zeg ik U dit: als ge weigert U hier met ons aan dit werk des Heren te geven, zal God u vervloeken, want gij zoekt u zelf meer dan Christus!"*

Hevig verschrikt ziet Calvin af van de voorgenomen reis, voornamelijk omdat hij – zo biecht hij zelf 20 jaar na dato heel eerlijk op – het gevoel had dat in de donderpreek van Farel (ik citeer) "God zelf van omhoog zijn hand uitstreckte om mij *tegen te houden*." Veel moderne wetenschappers twijfelen aan het historische gehalte van dit verhaal. Ik eigenlijk niet. Calvin is er de man niet naar om zulke dingen te verzinnen en het klopt helemaal met de Calvin, zoals we die hebben leren kennen. Het klopt ook met het karakter van Farel. Die was *berucht* om z'n explosiviteit en z'n dwingende retoriek. En trouwens, zelfs als het legende is, dan nog is het veelzeggend, dat Calvin het verhaal zo vertelt: hij voelt zich *tegengehouden* door God. Hij had zich zelf z'n leven dus anders voorgesteld. Ik kom daar straks nog op terug in mijn slotbeschouwing.

Team van predikanten

Calvin blijft dus in Genève en vervoegt het team van hervormingsgezinde predikanten, aan wie het stadsbestuur de hervorming van het kerkelijk leven en de eredienst had toevertrouwd. Al spoedig rezen er echter spanningen tussen de plaatselijke bevolking en de manier waarop deze *buitenlandse predikanten* te werk gingen. De inwoners van Genève ergerden zich vooral aan de manier waarop de predikanten zich het recht toeëigenden te bepalen wie er wel en wie er niet aan het Avondmaal (voorheen *ter communie*) mocht. Dat wilden de predikanten namelijk regelen via de verplichte ondertekening van een *geloofsbelijdenis*.

Weerbarstige inwoners

De inwoners van Genève wensten echter niet gedwongen te worden en na veel gepalaver trok het stadsbestuur partij voor zijn eigen burgers en floot de predikanten terug. Koppig volhardden dezen echter in hun eis en toen ze - daarom - rond Pasen weigerden het Avondmaal te bedienen, werden ze ontslagen en uit de stad verbannen. Pas drie jaar later (1541) zou Calvijn terugkeren en in een moeizaam politiek en kerkrechtelijk gevecht langzaam maar zeker het zeel naar zich toetrekken, om uiteindelijk in 1555 de raad zover te krijgen dat het *consistorie van predikanten* inderdaad de volledige bevoegdheid kreeg over het kerkelijk leven in Genève. Nu kon hij zijn opdracht pas echt volbrengen: het weerbarstige en weerspannige Genève omvormen tot een stad, waarin God het voor het zeggen had, een toevluchtsoord voor allen die zuchtten onder het juk van een - volgens Calvijn - ontaarde kerk.

De kerk van Genève, een Refuge

Vluchtelingen uit Frankrijk, van hoog tot laag, vonden in Genève een onthaal en een geestelijk onderdak, waar ze in Frankrijk alleen maar van konden dromen. En samen met z'n collega's in Straatsburg, Zurich en Basel bouwde Calvijn verder aan een netwerk van kerken in heel Europa, gemeenschappen van gelovigen die gesticht werden rond een centrale geloofsbelijdenis, maar verder veel vrijheid hadden in de organisatie. Deze kerken noemden zichzelf vaak 'hervormde of gereformeerde' kerken, juist om aan te geven dat het geen *andere* religie was, maar de aloude christelijke religie, maar nu 'her-vormd'.

Calvijns rechtlijnigheid

Louis du Tillet, een jeugdvriend van Calvijn, was na een korte periode in Genève teruggekeerd naar Frankrijk en had daar - tot afgrijzen van Calvijn - een kerkelijk ambt aanvaard. Dat kon Calvijn zich nou niet voorstellen, dat iemand dat deed. In een open brief gericht aan die vriend vergelijkt hij Frankrijk en het kerkelijk leven aldaar met het slavenbestaan in Egypte. Degenen die daarnaar terugkeren lijken volgens hem op de Israëlieten die - nadat God hen uit Egypte had verlost - terugverlangden naar de *vleespoten van Egypte* en de ware eredienst verruilden voor de dans rond het gouden kalf.

In de felst mogelijke bewoordingen kapittelt hij vervolgens zijn vriend en roept hij hem op terug te keren naar de plaats waar de ware God wordt gediend.

Deze rechtlijnigheid is veelzeggend in meer dan één opzicht. Calvijn had immers zelf een keuze gemaakt waarbij hij alles waarvan hij ooit gedroomd had (een rustige academische of kerkelijke carrière in Frankrijk) had *weggekozen*. En die keuze had hij gemaakt, zo vertelde hij zelf, omdat "God's hand hem had *tegengehouden*". M.a.w. het was niet alleen niet zijn eigen voorkeur, maar eigenlijk ook niet zijn eigen keuze. En zoiets is niet gezond, zeker niet als de dwang voor je gevoel dan ook nog van God komt. Dan zit je vast, moet je wel voorgoed *rechtdoor* gaan. Als dan iemand uit zijn naaste omgeving toch kiest, wat hij niet mocht kiezen, en dat dan ook nog eens als een reële christelijke optie presenteert, dan reageert hij heftig: "Dat kan niet waar zijn! Dat mag niet waar zijn!" Dit verklaart de heftigheid in zijn strijdschriften tegen de 'mensen van half-weg', de compromismensen, de *Nicodemieten*,

Zo bezien wordt ook het verdere verloop van zijn leven en werk invoelbaar. Hoe meer zijn project in Genève vooruitging, hoe overtuigender hij werd dat het appèl van *Farel* inderdaad een roeping van Godswege was. Hij begon zichzelf steeds nadrukkelijker te voelen zoals de profeet Jona, die ook door God gedwongen was in zijn dienst om een *heidense stad* tot bekering te brengen.

De keerzijde van dit roepingsbesef was dat het hem immuun maakte voor kritiek. Hij vroeg zich schijnbaar nooit af of hij wel gelijk had. Ik denk, omdat hij zich dat gevoelsmatig niet kon permitteren (maar dat zou hij zelf nooit toegeven, dat begrijpt u wel). Calvijn zat vast in een *double bind*. Kritiek leidde tot verharding van zijn standpunt en succes tot versterking van zijn standpunt.

Dat hij daardoor veel mensen tegen zich innam, kon hem uiteindelijk niet raken..., en dan bedoel ik twee dingen tegelijk: dat het hem weinig deed, maar ook dat het hem niet *kon* raken omdat hij zich daarvoor afgesloten had. En dat is jammer voor de mens Calvijn. Ik had hem graag een evenwichtiger ontwikkeling gegund.

Ds. Dick WURSTEN, inspecteur PEGO.

Graag uw aandacht voor...

Nieuwe inspecteur-adviseur godsdienstonderwijs vanaf 1 april 2009

Ds. Dick WURSTEN is voorgedragen als inspecteur-adviseur in het Protestants-Evangelisch Godsdienstonderwijs. Hij zal per 1 april de heer Frank Rooze opvolgen. Leerkrachten levensbeschouwing worden in de scholen uitgedaagd een bijdrage te leveren aan maatschappelijke vraagstukken, is zijn ervaring.

Dick Wursten (48) wordt bij de minister voorgedragen door de commissie van het Protestants-Evangelisch Godsdienstonderwijs (Comité PEGO). Hij is nu leraar protestantse godsdienst op de atheneum van Antwerpen en Hoboken. Daarvoor was hij als predikant verbonden aan de protestantse gemeenschappen van Antwerpen en Genk. Hij heeft recent een dissertatie voltooid over Clément Marot, de dichter van de Geneefse Psalmen.

Wursten: “Het belang van deze functie is een dubbele. In de eerste plaats is er de administratie in de richting van de overheid. Het blijft belangrijk gekwalificeerde leerkrachten aan te stellen. Wat dat betreft hebben we een goede naam opgebouwd in de scholen en bij de overheid. We zijn correct en snel in het voorzien van een vacature. De meeste schooldirecties tonen daarvoor veel respect. De andere kant van de functie betreft de opstelling en het functioneren van het godsdienstonderwijs. We zien dat godsdienst en levensbeschouwing in de samenleving opnieuw belangrijk geworden zijn. Tal van ontwikkelingen, bijvoorbeeld de opkomst van de Islam, raken het grensgebied van godsdienst en samenleving. Welke rol vervult het levensbeschouwelijk onderwijs daarin? Hoe die vragen in de

school aan de orde te krijgen? Leerkrachten levensbeschouwing kunnen zich samen op productieve wijze manifesteren in het schoolleven, met inachtneming van de eigen identiteit. Dat laatste blijft natuurlijk onaangetast, maar we kunnen het ons niet meer veroorloven om géén gezamenlijke bijdrage te leveren aan bijvoorbeeld het vraagstuk van de integratie. Er zijn intussen voorbeelden waarin leerkrachten levensbeschouwing samen werken en in de scholen het voortouw nemen”.

Het ambtsgebied van de heer Wursten beslaat geheel Oost- en West-Vlaanderen en een klein gedeelte van de provincie Vlaams-Brabant. Het zwaartepunt ligt in het secundair onderwijs georganiseerd door de Vlaamse gemeenschap (GO!). Bij elkaar betreft het ruim honderd protestants-evangelische leerkrachten.

(Belpro nr. 632)

Jaap Hansum naar Libanon

Ds. Jaap HANSUM van het Bijbelhuis te Antwerpen wordt door de Gereformeerde Zendingsbond in Nederland als docent naar Libanon uitgezonden. De synodale raad heeft met unanieme goedkeuring besloten om hem het statuut van “predikant in zendingsopdracht” toe te kennen. Dat betekent concreet dat de synodale raad zijn akkoord gaf, dat hij in volen rechte predikant blijft van de VPKB in de periode dat hij in het buitenland vertoeft. J.Hansum kan daar dan ook zijn predikantsrechten als bevestigde voorganger van de VPKB doen gelden.

Johan VISSER

Sinds 2 jaar is Johan Visser vicaris in Antwerpen-Bexstraat. Hij heeft in Nederland stage gelopen en vervulde daarna zijn vicariaat in Antwerpen.

In zijn vergadering van 19 maart jl. heeft de synodale raad na positief advies van de Commis-

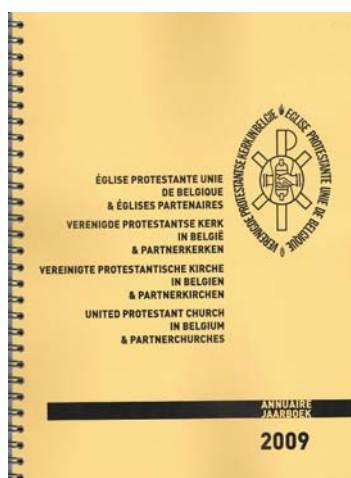
sie Ambten besloten om Johan VISSER binnen de VPKB beroepbaar te verklaren.

Daniel Cambier

Op 1 mei 2009 ging ds. Daniel CAMBIER met pensioen. Dit heeft tot gevolg dat de gemeente Boussu, waarvoor hij verantwoordelijk was, vanaf die datum vacant wordt.

Ds. Cambier is tevens voorzitter van het district West-Henegouwen.

Jaarboekje 2009

De synodale raad publiceerde net de 28ste editie van het jaarboekje van de VPKB.

Hij besloot om hierin niet langer de predikantenrollen te publiceren, maar om deze voortaan op te nemen in de synode-documenten.

De gegevens van de predikanten, die op deze rollen voorkwamen, vindt u echter achteraan in het jaarboekje terug in het personenregister.

Wenst u één of meerdere exemplaren van dit jaarboekje te bestellen, dan kunt u de som van 6,50 € per jaarboekje storten op rekening van de VPKB, Marsveldstraat - 1050 Brussel : 068-0715800-64 met als mededeling : « ex. Jaarboekje 2009 ».

Regeling ingeval van langdurige ziekte bij predikanten

De synodale raad is van oordeel dat we moeten komen tot een regeling in de Kerk ingeval predikanten een aantal maanden ziek zijn. Het zou volgens de synodale raad wenselijk zijn, dat de betrokken districtsbesturen op dat moment een “predikant/contactpersoon” kunnen benoemen. De synodale raad zal een voorstel in die zin aan de synodevergadering 2009 voorleggen.

10 mei

Israëlzondag

De jaarlijkse Israëlzondag dit jaar is door de VPKB-werkgroep Liturgie bepaald op 10 mei.

‘Israëlzondag’ betekent niet een dag van propaganda namens de Israëlische regering. Het betekent, in de kerkdienst extra aandacht geven aan onze relatie met de Joden en met hun Schrift en traditie doorheen de eeuwen.

De grote betekenis die de staat Israël heeft voor de Joden moet daarbij bedacht worden, maar ook de negatieve gevolgen voor de Palestijnen, en de kritiek die vele Joden daarom hebben op de Israëlische politiek.

De werkgroep Jodendom zal wederom materiaal rondsturen om predikanten en kerkeraden van dienst te zijn.

Een nieuw gebouw voor de VPKB...

Einde 2006 kocht de VPKB een gedeelte van een schoolgebouw in de Brogniezstraat te Anderlecht. Het is de bedoeling om de Marsveldstraat te verlaten en de administratieve diensten daar te vestigen. Een jaar later besliste de synodale raad tot de aankoop van het tweede deel van dit gebouw. De ondertekening van de aankoopakte, voorzien voor midden maart 2008, diende echter te worden uitgesteld. De nationale penningmeester geeft ons hierover enige toelichting en schetst de stand van zaken.

De VPKB kocht het tweede gedeelte van een gebouw op loopafstand van het Zuidstation, maar het Brussels Instituut voor Milieubeheer bleek op de valreep geen toestemming te geven. Dit controleorganisme kan echter slechts 30 jaar teruggaan en enkel de grond op minder dan 3 meter diepte dient gecontroleerd. Een onverwacht verdict dus, daar de aankoop van het achtergedeelte een jaar eerder geen enkel probleem opleverde. Bovendien dateert het volledig onderkelderde gebouw van 1970...

Om de inrichtingswerken te kunnen aanvatten, werd in overleg met de notaris daarom een huurcontract opgesteld. Hierin staat een clause die de aanvang van de aanpassingswerken mogelijk maakt. Dit huurcontract bevat ook een artikel dat eventuele kosten van bodemsanering ten laste van de verkoper vallen. Begin juli 2008 konden we hierdoor de inrichtingswerken aanvatten.

De centrale administratie wordt zo eigenaar van een vier verdiepen tellend gebouw aan een drukke winkelstraat. In het achtergebouw blijft ook één verdieping eigendom van de VPKB. De tweede verdieping is eigendom van de vzw Protestantse Solidariteit, die er reeds haar administratieve kantoren vestigde. Op het gelijkvloers komen kerk en conferentieruimten van de Adventkerk.

Verwarmingsinstallatie

Een zorgenkind is de verwarmingsinstallatie. Ze is voorzien voor één schoolgebouw, maar gezien de verschillende eigenaars dreigen voor de toekomst problemen. Een expert van de werkgroep Projecten van de VPKB stelde een plan voor om

dit ingewikkelde buizensysteem zo te verbouwen, dat elke eigenaar onafhankelijk kan verwarmen. Breekwerk zou hierbij beperkt blijven.

Renovatiewerken

De werkgroep die de inrichting behartigt, besliste eerder ook al om valse plafonds en TL-buizen te vervangen. De (school)toiletten waren na meer dan 30 jaar eveneens dringend aan vernieuwing toe. Sanitair en overbodige wastafels werden daarom uitgekomen. Tegen de muren van de toiletten plaatste men tegels en voorzag het geheel van nieuw sanitair. Ook buizen werden waar nodig vervangen en in de muren verstopt. Er is ook een lift die na wettelijke controle perfect in orde is gebleken. De werkgroep liet - na het inwinnen en overwegen van verschillende offertes - ook alle ramen vervangen door een modernere versie met dubbel energiebesparend glas.

Keuken

In het gebouw was geen keuken. Op de vierde verdieping komt nu een refter mét keuken, aangepast aan de noden van het administratief personeel. Een aparte mini-keuken met vaatwasser en koffie- en theehoekje komt er in de grote vergaderzaal op de eerste verdieping. Zo vermijdt men de kopjes steeds van de vierde naar de eerste verdieping te moeten brengen.

Voorzieningen

Elke verdieping zal in de toekomst, naast burelen, meerdere vergaderlokalen tellen. De werkgroep voorziet daarom ook in akoestisch geïsoleerde

tussenwanden. En de lichten? Daarvoor voorzien we verwerking in het vals plafond. Kabelgoten voor stopcontacten, telefoonaansluitingen (met parlofoon-bediening), internet- en faxaansluiting zorgen voor een mooie (en goedkope) afwerking van de be-
drading. De twee grootste vergaderlokalen krijgen een dimmer op de verlichting, omdat er ook aan het plafond hangende beamers zijn voorzien. Zo garandeert men tevens een vlot gebruik van PC en video.

En de beveiliging van dat alles, denkt u misschien? Wel, de vier verdiepingen en de lift krijgen een extra beveiliging en afsluiting. Naast schilderwerken met het oog op een mooie *finishing touch*, staat ook de modernisering van de bestaande inbraak- en brandbeveiliging op de agenda.

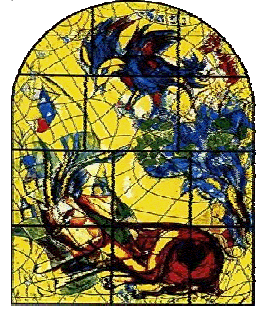
Het komt... nog even wachten...

Hèt grote moment wordt uiteraard de verhuis! Vooraleer we zo ver zijn moet er echter nog heel wat gebeuren. We dienen gedetailleerd te inventariseren en voor te bereiden. De burelen, de archieven, de kasten, alles moet een plaatsje krijgen in het nieuwe gebouw of in de kelders. Wat betreft het laatste punt, een speciale werkgroep buigt zich over de archieven, ondersteund door een expert van het Rijksarchief. De verhuis is gepland voor einde juni, begin juli.

Eindelijk een *Protestants Centrum* met voldoende vergaderruimte? Het zou in elk geval een mooie bekroning zijn van 30 jaar Verenigde Protestantse Kerk in België!

Ernst VERCRUYSE,
nationaal penningmeester.

Israël en Gaza – een reactie

“In het vorige nummer van Kerkmozaïek (blz. 16-17) betreurden Danny Rouges en Peter Tomson de meer dan 1.300 burgerslachtoffers die er zijn gevallen in Gaza. Ze stelden daarbij dat het in de werkgroep Christendom-Jodendom gaat om een ‘evenwichtige’ benadering van het Israëlisch-Palestijns conflict. Ze verwijzen daarbij naar de discussieavond op 17 maart op de theologische faculteit onder de titel 60 jaar Israël: zegen en vloek. (...)”

Hoe is de bewuste avond verlopen?

De hoofdspreker was ds. Douwe Van der Sluis. Hij is zeer onderlegd, omdat hij al jarenlang via de stichting COME betrokken is bij de ontmoeting tussen joden en palestijnen. Hij profileert zich in dit werk als een buitenstaander, die geïnteresseerd is en die de deelnemers zelf naar oplossingen laat zoeken. Zijn verhaal was lang en erudiet, maar uiteindelijk vond ik het toch onduidelijk. Van der Sluis vertelde de persoonlijke anekdote dat hij van dichtbij in Jeruzalem een bomaanslag had meegemaakt en dat hij nog steeds soms ’s nachts wakker wordt met de beelden van die gebeurtenis. Toen dacht hij: die muur die ze aan het bouwen zijn, die kan wat mij betreft niet hoog genoeg zijn. Een paar maanden later was hij bij een checkpoint en zag hoe onmenselijk het er daar aan toe ging – ja, dan krijg je hele andere gevoelens.

De joodse spreker Aaron Malinsky noemde zich een zionist en ging uit van de groot-Israël-gedachte. De enkele keer dat hij tegen werd gesproken zei hij: ik begrijp het, u kiest vooral de Palestijnse kant.

Grote afwezige in de discussie was pannellid Said Mdaouchi, die wel wat over de situatie in Antwerpen vertelde, maar verklaarde dat hij niet zo veel wist van de politieke kant van het Palestijnse vraagstuk.

Op de bewuste avond heb ik niets gehoord over:

- het onderscheid dat je moet maken tussen zionisme en jodendom;
- de duizenden politieke gevangenen die er in Israël zijn (waarvan meer dan 300 kinderen);
- de fundamentele discriminatie van Arabische Israëliërs en dat Israël geen grondwet heeft, waarin gelijke rechten voor alle burgers wordt gegarandeerd;
- de doorlopende vernietiging van Palestijnse bezittingen, met name huizen (in Gaza 2008/2009 meer dan 5000);
- de straffeloosheid van kolonisten bij diefstal, brandstichting, vernieling, bedreiging en moord;
- de doorlopende landroof;
- de straffeloosheid van militairen, die ongewapende burgers doodschieten. (...)”

(Uit een ingezonden brief van dhr. Jart VOORTMAN. Geïnteresseerden kunnen de volledige brief opbrangen bij de redactie.)

De politiek van Jezus

'Mijn koningschap hoort niet bij deze wereld,' zegt Jezus tegen Pilatus in het evangelie van Johannes (18:36). Historisch gesproken heeft dat evangelie in het algemeen niet veel krediet. In dit geval lijkt het echter waarschijnlijk, dat Jezus inderdaad zoiets gezegd kan hebben. Het aardse regime, de 'politiek' van Jezus, bestond niet uit heersen maar dienen.

'Zeloten' en andere Joden

In de samenleving van Jezus' tijd kwam veel geweld voor. Lucas schrijft dat Jezus' leerling Simon als bijnaam 'de zeloot' had (Luc 6:15; Hand 1:13). Volgens sommigen moet Jezus daarom zelf hebben gesympathiseerd met de 'Zeloten'. Deze naam betekent 'ijveraars', meer bijzonder de religieuze militanten die in het jaar 66 de oorlog tegen de Romeinen ontketenden. Ook Judas zou eigenlijk een 'Zeloot' zijn geweest, vanwege zijn bijnaam 'Iskariot'. De betekenis van die laatste bijnaam is echter zeer onzeker. En dat Simon ooit een 'ijveraar' was, betekent niet dat hij het bleef. Paulus bijvoorbeeld had zich bekeerd van zijn vroegere 'ijver' (Gal 1:14; Hand 22:3).

De joodse priester-geschiedschrijver Flavius Josephus vertelt hoe de 'Zeloten' in Judea gaandeweg een klimaat schiepen waarin een oorlog tegen de Romeinen onvermijdelijk werd al had ook het slechte Romeinse bestuur het nodige bijgedragen. In elk geval was het de 'ijverende' tempel-schrijver 'Eleazar zoon van Ananias', die de aanstoot gaf tot de oorlog door het offer te staken dat dagelijks namens de Romeinse keizer gebracht werd (Joodse oorlog 2:409).

In de rabbijnse literatuur komt een 'Elazar zoon van Chananja' voor, een schriftgeleerde uit de Farizeeën-school van Sjammai die bekend stond om haar militante houding. Elazar zou ook een feestkalender van nationaal karakter hebben heruitgegeven. Het ligt voor de hand dat dit dezelfde persoon is, en dat de school van Sjammai met de 'zelotische' politiek meeging.

Daartegenover stond de school van Hillel, de humorvolle leraar bekend om zijn openheid tegenover niet-Joden. Belangrijke leiders van deze school waren verklaard tegenstander van de oorlog tegen de Romeinen. Zo liet Jochanan ben Zakkai zich in een doodskist uit het belegerde Jeruzalem smokkelen. En het voorschrift dat het altaar moet worden gebouwd van 'gave stenen' (*evanim sjelemim*, Deut 27:6) legde hij uit als 'stenen die vrede (*sjalom*) brengen' (Mechilta bachodesj 11, p. 244).

'Wie naar het zwaard grijpt'

Jezus lijkt een scherp inzicht te hebben gehad in de po-

litieke verhoudingen van zijn dagen. Koning Herodes Antipas noemt hij een 'vos' (Luc 13:32), en dat betekende in de oudheid: een slechtaard. De wreedheid van Pilatus kent hij: als hij hoort dat deze landvoogd een aantal Galileeërs tijdens de tempeldienst heeft laten doden, noemt hij hen 'niet slechter' dan andere Galileeërs (Luc 13:1-2). En de strikvraag of men de belasting aan de Romeinse keizer moest betalen, ontzenuwt hij glansrijk met het antwoord: geef de zilverdinars met de beeltenis van de keizer maar aan de keizer, als je aan God geeft wat van God is de mens zelf, die immers Gods beeltenis draagt (Mar 12:17).

Maar Jezus' politiek is niet 'zelotisch': 'De volken worden onderdrukt door hun heersers en hun leiders misbruiken hun macht; zo mag het bij jullie niet gaan: wie van jullie de belangrijkste wil zijn, moet de anderen dienen, en wie de eerste wil zijn, moet ieders dienaar zijn' (Mar 10:42-44). Wanneer hij zegt: 'Ik ben niet gekomen om vrede te brengen maar het zwaard', dan slaat dat op de consequenties voor degenen die hem volgen in gewelddadige tijden (Matt 10:34-36). Op de avond van zijn arrestatie zeggen de leerlingen volgens Lucas: 'Hier zijn twee zwaarden', maar hij antwoordt: 'Dat is genoeg!' In de parallelle scène in Matteüs zegt Jezus: 'Wie naar het zwaard grijpt, zal door het zwaard omkomen' (Matt 26:52). De zogenaamde tempelreiniging heeft wel degelijk een politieke betekenis en bedoeling, maar is een profetische demonstratie en geen serieuze militaire actie.

Jezus' politiek is het evangelie van Gods Koninkrijk dat niet komt door kracht en geweld, maar door het dienen van de naaste. 'Want ook de Mensenzoon is niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen en zijn leven te geven als losgeld voor velen' (Mar 10:45). Dat geldt niet alleen voor hemzelf, maar ook voor zijn volgelingen. Een lijfspreuk van Jezus luidt (in de meer oorspronkelijke vorm): 'Teder die zijn leven wil behouden, zal het verspelen, maar wie zijn leven op het spel zet omwille van het evangelie, die zal het behouden' (Mar 8:35).

Prof. dr. Peter TOMSON.

Vrouw en islam

De positie van de vrouw in de islam is een thema dat vaak hevige discussies uitlokt. Velen zijn ervan overtuigd dat de islam de rechten van de vrouw krenkt: uithuwelijking, het slaan van vrouwen, vrouwen-besnijden, steniging bij overspel en het verplicht dragen van een hoofddoek worden door de Westerse samenleving stevast verbonden met de islam. Toch zien we nu - in onze Westerse samenleving - meer en meer mondige moslima's opkomen.

De Werkgroep Dialoog Christendom-Islam (VPKB) organiseerde in maart jl. in samenwerking met Motief vzw twee bijeenkomsten in Vilvoorde en Tervuren/Moorsel over Vrouw en Islam met Samira Azabar, sociologe en educatief medewerster bij vzw Motief. Zij sprak vanuit haar islamitische achtergrond over uiteenlopende thema's zoals: hoofddoek, gezin, opkomen voor jezelf.

Daarbij werd er vooral op concrete vragen van de deelnemers ingegaan. Omdat beide bijeenkomsten als zeer positief werden ervaren wil de werkgroep deze van harte bij predikanten en kerkenraden aanbevelen. Wilt u in het najaar (of later) een soortgelijke bijeenkomst in uw gemeente organiseren, dan kunt u contact opnemen met ds. Judith van Vooren, e-mail: judith_vooren@voo.be

U kunt ook rechtstreeks contact opnemen met vzw Motief: Samira Azabar, e-mail: samiramotief@gmail.com

Werkgroep Dialoog Christendom en Islam wil werken aan een beter begrip tussen christenen en moslims. Vzw Motief is een erkende vormingsinstelling, gespecialiseerd in het thema 'levensbeschouwing en samenleving'. Motief Vzw organiseert vorming over interlevensbeschouwelijke dialoog, levensbeschouwelijke identiteit, kennismaking met verschillende levensbeschouwingen. Voor meer informatie over het organiseren van vorming: tel. nr. 03-216 94 83 en e-mail: info.motief@skynet.be; website: www.motief.org

Belgisch-Duitse Contactdagen 2009

De bijeenkomst van de Belgisch-Duitse Contactdagen vindt dit jaar plaats van 26 tot en met 29 augustus in het Domkonvikt in Brandenburg aan de Havel (omgeving van Berlijn).

Het thema luidt, zoals overlegd bij de bijeenkomst van 2008 : *"Johannes Calvijn, persoon, werk en invloedssfeer."*

Het zal een inleiding zijn op leven en werk van deze belangrijke kerkhervormer. Welke levensweg, welke motieven en achtergronden, welke standpunten hebben zijn denken en geloven bepaald? Op welke manier hebben hij en kerk en samenleving een calvinistische stempel op Europa gedrukt? Hoe kunnen we nu nog Calvijns erfenis in het geloof, in de kerk en de samenleving gestalte geven? Tijdens de bijeenkomst zal ook een excursie naar Berlijn worden ondernomen in de voetsporen van de Hugenoten.

Een dagprogramma en inschrijvingsformulier worden zo spoedig mogelijk verzonden.

Informatie te verkrijgen bij :

Ds. Jelle BROUWER, Mechelen. Tel. 015/20.51.54

ds. en mevr. Willem DOUWES, Geraardsbergen. Tel./fax. 054/41.61.93

Protestantse Solidariteit

Uw NGO voor ontwikkelingshulp

In de meeste West-Europese landen werd terecht verontwaardigd gereageerd op de uitspraken van paus Benedictus XVI met betrekking tot het condoom. Uitspraken die in de lijn liggen van wat het Vaticaan al langer predikt.

Onze protestantse partnerkerken en organisaties op het terrein nemen andere posities in, gegroeid en steeds evoluerend vanuit hun eigen realiteit en ervaringen in de strijd tegen aids. Recent namen de Pinksterkerken in Burundi nog het standpunt in dat condooms nodig zijn in de strijd tegen aids. Een standpunt dat geen afbreuk doet aan hun visie op Bijbel, seksualiteit en het huwelijk.

De uitspraken van de paus zullen het werk op het terrein niet vergemakkelijken. Zij die al tegen het gebruik van het condoom waren, kunnen zich hier nog in gesterkt voelen. Maar vooral werpt de uitspraak een schaduw op het werk van de zovele Afrikaanse christenen en kerken die in de strijd tegen aids bezig zijn en de zorg die zij opnemen voor mensen die lijden aan aids of HIV.

De lokale kerken en hun medische diensten zijn één van de belangrijkste actoren in de strijd tegen aids in Sub-Sahara Afrika. Dat de Roomse Kerk volhardt in haar negatieve visie op het condoom valt sterk te betreuren en het mediagebeuren er om heen veroorzaakt een contraproductieve polarisering in het debat. Nuances en rede blijken nu weg te vallen aan beide zijden in dit debat. Het condoom is voor ons in het westen het wapen bij uitstek geworden tegen aids en HIV. De strijd tegen aids daarentegen is complexer en vraagt om een weloordachte holistische aanpak. Toegang tot condooms is en blijft een noodzaak, maar blijkt

onvoldoende. Condooms uitdelen zonder aangepaste aids-educatie zal aids niet terug dringen. Zonder dat men de HIV-transmissie tussen moeder en kind aanpakt (door voldoende ARV medicatie te voorzien) blijft HIV zich verspreiden. De nijpende armoede in het zuiden, de verzwakte positie van vrouwen en kinderen, van etnische minderheden of ook de criminalisering van homo's vormen een zware bedreiging in de strijd tegen aids.

Ongenuanceerde reacties zoals deze van het Humanistische Verbond (HVV) die in haar oproep quasi alle aids-slachtoffers gelijk stelt met *'slachtoffers van religieus fanatisme'* werken polariserend en dus eveneens stigmatiserend en dit is onzes inziens weinig bevorderend in de strijd tegen aids en HIV. Condooms zijn niet alles in aids-bestrijding, idealen als trouw en onthouding zijn niet waardeloos, maar condooms om principiële redenen a priori en in alle omstandigheden uitsluiten slaat een belangrijk wapen uit onze handen.

Namens Protestantse Solidariteit,
Johan Maertens, coördinator educatie.
Marleen Verbeeck, aids-programma beheerder.

Contact

Brogniezstraat 46

B-1070 Brussel

Tel. + 32 2 510.61.80

Fax + 32 2 510.61.81

e-mail solidarite.protestante@skynet.be

www.vpkb.be/ProtestantseSolidariteit

Rekening 068-066 90 10-28

(Giften vanaf Euro 30 zijn fiscaal aftrekbaar)

Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid

Nieuws over boeken

Al 20 jaar lang verzorgt de Faculteit een bijzonder tijdschrift, dat eens in de drie maanden verschijnt. Het heet *De stem van het boek*. Dat is een bijzondere naam. Het betekent dat het tijdschrift boeken een stem wil geven, wil laten horen wat een boek te zeggen heeft. Dat is ook precies wat gebeurt in het tijdschrift. Medewerkers van de Faculteit beschrijven elke drie maanden een groot aantal nieuwe boeken op het gebied van cultuur, geschiedenis, maatschappij en theologie. In maart verscheen het eerste nummer in deze 20ste jaargang met een diversiteit aan boekbeschrijvingen. Natuurlijk zijn er boeken beschreven met een meer wetenschappelijk theologisch gehalte, maar de liefhebber vindt ook andere uitgaven. Bijvoorbeeld een boek over de bijzondere geschiedenis van een familie uit Borgerhout (tussen 1914 en 1940) en ook meer praktisch gerichte publicaties, zoals een uitgave over liturgie en dementie of over diaconaat.

Een kennismakingsnummer van 'De stem van het boek' kunt u aanvragen via het e-mailadres: stem@protestafac.ac.be

Verzameld werk van Bonhoeffer

Dietrich Bonhoeffer, Duits predikant en theoloog, vond in zijn strijd tegen het Naziregime in april 1945 in de gevangenis de dood. Zijn keuzes in het leven leidden tot zijn bekendheid als martelaar en geloofsgetuige, maar ook als visionair theoloog. Dat kwam aanvankelijk door het boek 'Verzet en overgave', een bundeling van brieven die hij vanuit de gevangenis schreef en die door zijn vriend Bethge na de oorlog werd uitgegeven. Sindsdien zijn velen, zowel theologen als niet-theologen, zich in de gedachten en het werk van Bonhoeffer gaan verdiepen. Wat had deze man in die cruciale tijd te zeggen en wat zou dat kunnen betekenen voor vandaag? Dat onderzoek naar de gedachten en ideeën van Bonhoeffer werd sterk gestimuleerd doordat Bethge zich samen met anderen inspande om al het geschreven materiaal van Bonhoeffer bij

elkaar te brengen in een serie boeken, het verzameld werk. Dat werden uiteindelijk 17 boeken, waarin de collegedicaten van Bonhoeffer zijn opgenomen, zijn brieven, artikelen, publicaties, gedichten etc. Het is goed om te weten, dat onlangs ook door de bibliotheek van de Faculteit het 17^e deel kon worden aangeschaft. Overigens kreeg een bijzonder gedicht dat hij in de gevangenis schreef een plaats in het Liedboek voor de Kerken. Voor wie het op wil zoeken ... het is Gezang 398.

Nederlands Theologisch Tijdschrift

Het *Nederlands Theologisch Tijdschrift* dat al meer dan zestig jaar verschijnt is een uitgave van de theologische faculteiten van Groningen, Leiden, Utrecht, Amsterdam en ook van onze Faculteit in Brussel. Het verschijnt vier keer per jaar met theologische artikelen. Tien jaar lang maakte prof. Jurjen Wiersma vanuit de Faculteit deel uit van de redactie van NTT, zoals theologen het blad ook wel noemen. Prof. Peter Tomson nam de Brusselse plaats in de redactie over.

Interesse in de studie theologie?

Na de zomer begint er weer een nieuw cursusjaar. Wie zich wil oriënteren op de mogelijkheden van een voltijdse of deeltijdse theologiestudie kan de website van de Faculteit raadplegen. Voor een persoonlijke oriëntatie kan het best contact opgenomen worden met de decaan, prof. dr. Peter Tomson (Zie: www.protestafac.ac.be).

Informatie

- op de website <http://protestafac.ac.be>;
- bij de decaan, prof. Peter Tomson (02/527.03.08 of +31/878.767.957, pjtomson@evonet.be);
- bij de secretaresse, mw. Anne Joué (02/735.67.46, info@protestafac.ac.be).

Aankondigingen

Academische zitting Antwerpen 11 mei 2009

**[DE GEEST VAN CALVIJN EN HET
KAPITALISME]** Academische zitting
maandag 11 mei 2009 – 20.00 uur
Stadscampus Universiteit Antwerpen

“Is er een verband tussen de opvattingen van Jean Calvin (1509-1564) en de opkomst van het kapitalisme, zoals vaak wordt gesuggereerd?”

11 mei 2009 – 20u00
Stadscampus UA (Auditorium R007, Rodestraat)
m.m.v.: Prof. Dr. Guido Marnef;
Prof. Dr. (em.) Albert Mok
Prof. Dr. (em.) Jurjen Wiersma
organisatie: Protestantse kerken van Antwerpen
i.s.m. de Universiteit Antwerpen

Op 10 juli 2009 is het 500 jaar geleden dat in Noyon *Jean Calvin* werd geboren. De ideeën die deze humanistisch geschoolde jurist in de loop van zijn leven ontwikkelde (en in praktijk bracht) omtrent God, kerk en samenleving, werken door tot op de dag van vandaag. Het naar hem genoemde ‘calvinisme’ roept echter vooral negatieve associaties op: *“raak niet, smaak niet, roer niet aan.”*; en sinds Max Weber (*Die protestantische Ethik und der Geist des Kapitalismus*, 1904/5) is zijn naam onlosmakelijk verbonden met kapitalisme en een streng arbeidsethos.

Prof. Guido Marnef (hoogleraar geschiedenis UA) zal spreken over de vraag wat de Antwerpse kooplieden in de 16de eeuw toch zo aantrok in de leer van Calvin; Prof. Albert Mok (hoogleraar arbeids-sociologie UA) zal ingaan op de verbanden tussen arbeidsethos en protestantisme. Prof. Jurjen Wiersma (hoogleraar ethiek Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid, Brussel) zal ethische en

politieke lijnen doortrekken naar de actualiteit van vandaag. Na de pauze is er gelegenheid tot vraken stellen.

De zitting wordt geopend met een korte multimediale evocatie van het leven en de leer van Jean Calvin. Na afloop wordt u een feestelijke receptie aangeboden in de gebouwen van de nabijgelegen Protestantse Kerk (Lange Winkelstraat 5).

Inlichtingen: dick@wursten.be of 03 2162668

School met de Bijbel te Gent viert 75^e verjaardag Donderdag 14 mei 2009

De Gaspard de Colignyschool opende in september 1934 haar deuren na een periode van twaalf jaar voorbereidingen. In 1922 werd onder impuls van ds. Visch van de Protestants-Evangelische Kerk aan de Brabantdam een Vereniging ter bevordering van het Christelijk onderwijs te Gent opgericht. Deze vereniging groepeerde de drie reformatorische kerken die op dat moment in Gent actief waren, de Protestants-Evangelische Kerk, de Christelijke Zendingskerk en de Vergadering der Gelovigen (Broedergemeente). Het heeft 12 jaar geduurd, vele fondswervingen in binnen- en buitenland maar ook veel gebed en organisatietalent, alvorens een bescheiden School met de Bijbel boven de doopvont kon worden gehouden.

Nu heeft deze school een eerbiedwaardige leeftijd bereikt. Om deze verjaardag de nodige luister bij

te zetten zal een feestelijke zitting doorgaan op donderdag 14 mei in de Gentse St. Baafsabdij (ingang Gandastraat). Deze zitting zal muzikaal worden opgeluisterd door Eveline d'Hanens (nyckelharpa) en Selin Bolca (fluit en viool). Aanluitend volgt een receptie.

Ter gelegenheid van deze viering wordt een geïllustreerd boek uitgegeven waarin de geschiedenis van de school wordt verteld, aangevuld met tal van herinneringen van oud-leerlingen, leerkrachten en bestuursleden. De redactie is in handen van Aletta Rambaut en Johan Temmeman. Het gedenkboek beschrijft geschiedenis en achtergronden van voorlopers, oprichting, context en schoolleven van de school. U vindt er ook de mooiste foto's uit de voorbije 75 jaar, waarvan we er hierboven één afdrukten bij wijze van voorsmaakje : ds. Pichal en P.A. van Woerden bij de eerste steenlegging van de Gaspard de Colignyschool in 1934.

U kunt het boek aanschaffen door 12,50 - euro te storten op rekeningnummer 001-0886503-96 van de Vereniging ter bevordering van het Christelijk onderwijs vzw, Rijsenbergstraat 40 te 9000 Gent. U steunt er niet alleen de school mee maar u verwerft tevens een uniek exemplaar van een belangrijk stukje geschiedenis van het protestantisme in Vlaanderen.

geweest, o.a. bij de protestantse jeugddienst *Op Vrije Voeten*. Met een feest, een reünie en een symposium wordt dit van 15-17 mei gevierd in Amsterdam

(meer info <http://www.asf50jaar.nl/>)

Protestantse kerk Vilvoorde

17 mei 2009

Op 17 mei a.s. vindt de eerste kerkdienst plaats in het nieuwe gebouw van Vilvoorde : Rondeweg 3 bus 01 - 1800 Vilvoorde. De officiële inhuldiging vindt op een latere datum plaats.

50 jaar ASF

15 - 17 mei 2009

In 1959 kwamen de eerste vrijwilligers met *Aktion Sühnezeichen Friedensdienste* (ASF) naar Nederland. Deze organisatie was het jaar ervoor in Duitsland

opgericht met het doel om de vrede te dienen door zichtbaar aan verzoening te werken, d.w.z. helpen bij de bouw van sociale woningen, hulpverlening

bij humanitaire projecten. Soms waren ASF vrijwilligers zelfs eerder op 'pijnlijke plaatsen' (Israel en het Oostblok) actief dan diplomaten. Verwerking én verzoening, niet met gepraat, maar metterdaad. Talloze vrijwilligers, vaak jongelui, zijn zo ook in België voor kortere of langere tijd actief

Lezing

20 mei 2009

in het kader van de *Second Contact day Jewish Studies in the Low Countries*

20 mei 2009 om 16u15 in UA, Gebouw 'De Meerminne' Sint-Jacobsstraat 2 M.107 te 2000 Antwerpen

Jan Maes, Bystanders, Victims and Perpetrators Involved in the Story of an Informal Network of Protestants Trying to Rescue Jews in the Surroundings of Antwerp and Louvain between 1942 and 1944. (20 minuten)

Voor meer informatie en inschrijving:

<http://www.ua.ac.be/>

[main.aspx?c=*IJS&n=69985](http://www.ua.ac.be/main.aspx?c=*IJS&n=69985)

Een nacht van open kerken in Mechelen

Zaterdag 30 mei 2009 van 18u. tot middernacht

Momenteel loopt in de stad Mechelen een groots opgezette culturele manifestatie onder de naam 'Stadsvisionen'. De stad Mechelen viert de 450ste verjaardag van de oprichting van het aartsbisdom. Voor deze stad heeft deze oprichting een grote weerklank gehad. In de *Lamotsite* loopt een tentoonstelling *'De hemel in tegenlicht'* over uitingen van het volkscatholicisme in de voorbije eeuwen. Tal van andere activiteiten worden door de stad Mechelen opgezet, de befaamde kanselredes die na heel wat heibel hagenpreken zijn geworden. De verschillende levensbeschouwingen die actief zijn binnen Mechelen werden samengebracht om elkaar beter te leren kennen en te waarderen...

Voor de katholieke en protestantse kerkgemeenschappen was dit alles aanleiding voor een eigen origineel initiatief, waarin ook de herdenking van het 500ste geboortjaar van Calvijn een plaats krijgt. Dat wordt dan een *'Nacht van de Open Kerken'*. Zo'n initiatief is niet nieuw. Kerken in verschillende Europese steden namen reeds dit initiatief om aan een groter publiek een beeld te geven waar ze voor staan, wat hen beweegt en wat zij te bieden hebben aan de samenleving.

Verscheidenheid

Twaalf kerkgebouwen in de Mechelse binnenstad staan op zaterdag 30 mei tot na middernacht open voor het grote publiek. In elke kerk zal er wat te beleven zijn. De Mechelse kerken willen door het organiseren van een Nacht van de Open Kerken uitdrukking geven aan de verscheiden vormen waarin het navolgen van Jezus concreet kan beleefd worden. Waar is het christenen om te doen? In bepaalde kerken wordt een programma aangeboden dat nadruk legt op de schoonheid van het geloof. Kunst in alle vormen (woord, muziek, schilder-en beeldhouwkunst) komen aan bod. Een andere kerk legt meer de nadruk op het sociaal engagement van christenen. In weer andere kerken kunnen bezoekers actief aan iets deelnemen. Er is verscheidenheid aan werkvormen: theater, tentoonstelling, zang, meditatieoefening, conferentie, panelgesprek. Ook het christelijk bidden komt onder verschillende vormen aan bod.

Een greep uit het aanbod

Rond 18 u zullen alle klokken van alle Mechelse kerken in de binnenstad luiden. Tien minuten later wordt dit gevolgd door een beiaardconcert vanuit de Sint Romboutstoren.

Om 19 u starten we met een Oecumenische Pinksterwake in de kathedraal. Daarna kan de bezoeker die avond van de ene kerk naar de andere wandelen. Om 20 u is er een Taizé-gebed in de Jezuïetenkerk aan de Bruul, gevolgd door nog verschillende programmapunten. Om 21 u is er in de kerk van Sint Pieter en Paul aan de Veemarkt een panelgesprek gepland over *'Geloof, Hoop en Liefde'* dat gemodereerd wordt door Nathalie Bekx van Radio 1 met als deelnemers: Eerste Minister Herman Van Rompuy, Mia Doornaert van De Standaard en filmmaker Stijn Coninx. Om 22.30 u is in de Hanswijkbasiliek (Hanswijkstraat) een klanken lichtspel over de geschiedenis van Onze-Lieve-Vrouw van Hanswijk en de kerk. In de Zandpoortkerk zal de hele avond naar hartelust kunnen worden gezongen; een uniek onderdeel daarvan is de zang in de volkstaal/dialect. In de Protestantse Kerk aan de Keizerstraat wordt onder meer de Calvijn-tentoonstelling getoond.

Op de Grote Markt is er een stand (aan stadhuis) waar elke bezoeker informatie kan krijgen en een folder die u helpt uw gading te vinden. Er is een cultureel traject, een spiritueel traject en een ander traject langs Mechelse kerken dat meer de nadruk legt op sociale initiatieven. Je kunt ook van het ene naar het andere overstappen. De kerken liggen op wandelafstand van elkaar. Elke bezoeker kan er dat uitkiezen wat zijn of haar voorkeur heeft.

Geloven en jong zijn ? !

Voor de jeugd is er een wervelend nachtspel voorzien dat start om 22u op de Grote Markt. Mystérie en fictie, spanning en durf in het decor van de oude Mechelse kerkgebouwen! Alle tieners zijn hier welkom.

*Het volledige programma vind je op :
www.nachtvandeopenkerken.be*

De Bethlehemkerk te Brussel (Anderlecht)

zoekt een predikant

Wij zijn een kleine Nederlandstalige protestantse kerkgemeente in de grote bruisende Europese hoofdstad Brussel (gemeente Anderlecht).

Onze plaatselijke kerkgemeenschap (genaamd: "Betlehemkerk") maakt deel uit van de Verenigde Protestantse Kerk in België (VPKB).

Wij zoeken een predikant die:

- afgestudeerd is in de theologie.
- zich kan vinden in de theologische en maatschappelijke visie van de gemeente.
- nauwe zorg besteedt aan de erediensten (liturgie, preek, doop en avondmaal, rouw- en trouwdienst, kindernevendienst...).
- goed kan werken in teamverband.
- aandacht heeft voor pastoraat en huisbezoek.
- het aalmoezenierschap zal verzekeren in zieken - en verpleeghuizen.
- betrokken is bij oecumene en samenwerking met andere geloofsgemeenschappen (m.n. de partnerkerken en katholieke kerken in de regio).
- samenwerkt binnen het bredere nationale verband van de VPKB.
- zich kan uitdrukken in het Frans en noties heeft van het Duits of bereid is zich in deze talen te bekwamen.
- zichzelf de tijd gunt om door studie bij te blijven op theologisch en maatschappelijk terrein.

Wij bieden de predikant:

- Een basisinkomen zoals gegarandeerd door de Belgische overheid op het niveau van een eerste predikantsplaats.
- Een tegemoetkoming in de woonkosten door de burgerlijke gemeente.
- Vergoeding voor o.a. administratieve, telefoon- en verplaatsingskosten.

Indien u zich aangesproken voelt door deze advertentie, nodigen wij u van harte uit hierop spoedig te reageren. Wij zouden het op prijs stellen als u in uw reactie reeds enigermate kan aangeven waarom u denkt, in 't licht van bovenstaand profiel, voor onze kerk een geschikte predikant te zijn.

Voor verdere inlichtingen en sollicitaties kunt u zich wenden tot de consulent :

ds. Ernst VEEN, Leopold Beosierlaan 89, 3010 Leuven 0032 (0) 16-22 98 83

e-mail : ernst.veen@telenet.be

of tot de kerkenraad : secretariaat.bethlehemkerk@gmail.com

Protestantse Radio- & TV-uitzendingen

Programma-Informatie mei 2009

Radio:

VRT/Radio 1

op woensdag omstreeks 20.03u.

Productie Frank MARIVOET

13 mei Mens voor de mensen zijn :
 Als liefde pijn doet

27 mei Bijbel voor vandaag :
 De Geest bezielt mensen

op zondag om 11.03u

31 mei Pinksterviering door
 ds. A.R. Beukenhorst

TV-Erediensten:

VRT op "één" om 10.00u.

Productie Lena DEMEESTER

31 mei Pinksterviering in Eurovisie vanuit
 Genève (CH)
 Vertaling en begeleiding : Frank Marivoet

In juli en augustus zijn er géén protestantse uitzendingen op radio en televisie.

Contact: *Frank Marivoet, C. Meunierstraat 85/0002, 3000 Leuven*

Website: *<http://www.vpkb.be/pro>*

Colofon

Verantwoordelijke uitgever

Dr. Guy Liagre

Redactieteam

Judith van Vooren
Bea Smetryns-Baetens
Ernst Veen
Dick Wursten

Redactieadres:

Marsveldstraat 5 - 1050 Brussel
tel.: +32-(0)2-511 44 71
fax.: +32-(0)2-511 28 90
E-mail: kerkmozaiek@vpkb.be

Web-site Internet:

<http://www.protestanet.be/VPKB>

Prijzen Kerkmozaïek

- Individueel abonnement: 15,00 Euro
- Groepsabonnement: 12,50 Euro (vanaf minimum 5 exemplaren naar éénzelfde adres)
- Steunabonnement: 20,00 Euro

Storten

kan op rekeningnummer 068-0715800-64 van de Verenigde Protestantse Kerk in België, Marsveldstraat 5, 1050 Brussel.
IBAN BE29 0680 7158 0064
BIC GKCCBEBB

De redactie behoudt zich het recht voor om bepaalde artikelen niet te publiceren, indien nodig in te korten en/of redactioneel te bewerken. Zij is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de artikelen en slechts ten dele voor de stijl.

Organisaties en tijdschriften, niet behorend tot de VPKB, die artikelen uit het maandblad Kerkmozaïek geheel of gedeeltelijk wensen over te nemen of te bewerken, dienen dit schriftelijk aan te vragen op het redactieadres.

Sluitingsdatum volgende

Kerkmozaïek : 13 mei 2009.